

Posudek na diplomovou práci Lenky Svobodové Program efektivního učení jako součást rozvoje učebních kompetencí.

Předkládaná práce Lenky Svobodové je prací, která velmi svérázně vstupuje do problematiky efektivního učení. Autorka, jak je z názvu patrné, dává řešenou problematiku do vztahu s rozvojem učebních kompetencí, které pojímá jako cílovou kategorii a o kterých zároveň ví, že jejich formování v procesu učení je složitým problémem současné výchovně vzdělávací činnosti.

Práce má teoreticko empirický charakter, přičemž obě její části tvoří smysluplný a vyvážený celek. V teoretické části autorka vytvořila kvalitní teoreticko metodologický základ problematiky procesu učení a s ním související způsobové dimenze, která se stala centrem autorčina výzkumného zájmu. Podnětné je srovnání autorčina výzkumného záměru s principy OSV, kterým zároveň potvrzuje v poslední době velmi zdůrazňovanou skutečnost, že rozvoj kognitivních a učebních způsobilostí překračuje hranice učení a poznání a je možné jej uskutečnit pouze ve vzájemné součinnosti s osobnostními a sociálním zřeteli. Autorka plně využila svého studijního pobytu ve Španělsku a doplnila seznam odborné literatury o celou řadu aktuálních titulů.. Jeden z uvedených modelů tvoří východisko autorčina výzkumného záměru (str. 30).

V empirické části dominuje autorčin výzkumný problém, hlavní myšlenka projektu, že jedním z předpokladů rozvíjení učebních kompetencí je připravenost dětí pro tento proces (rovněž tak jako připravenost učitele a jeho odborná způsobilost).

Autorka se rozhodla pro jednu z alternativ a navrhuje projekt dvoudenního tréninku učebních činností, který strukturuje do tří částí:

1. diagnostická část,
2. „malá psychologie učení“,
3. plánování – jako jedna z učebních strategií.

Každá z těchto částí je podrobně popsána od vymezení daného tematu, uvedení základních charakteristik a vybraných metod až k jednotlivým fázím konkrétního tréninku – popisu dílčích aktivit a daných cílů (konkrétní aktivity jsou v nezkrácené podobě uvedeny v příloze diplomové práce).

Tvorba tréninku učebních činností tvoří tu část práce, ve které autorka prokázala metodologickou, odbornou i tvůrčí způsobilost (původní stavba jednotlivých temat „malé psychologie učení“, konstrukce vlastního dotazníku, funkční zapojení vybraných metod dramatické výchovy apod.).

Pozitivní výsledky dvoudenního tréninku, které autorka hodnotí na základě výsledků závěrečného dotazníku, vlastního pozorování a na základě vyjádření učitelek, které si vyžádaly další spolupráci, jsou pouze primární odezvou na projekt, který prošel první fází svého ověření.

Dalším krokem, ve kterém se tento projekt bude „ucházet o svoji přízeň“ je připravovaný text pro učitele, který vznikl v rámci řešení specifického projektu „Učící se jedinec na prahu 21.století“, který je připraven k publikaci (red. Krykorková, 100 str.textu). Program tréninku (L.Svobodová) je jednou ze čtyř kapitol textu.

Při hodnocení tréninku se autorka dotýká celé řady problémů, jedním z nich je zvýšená nesoustředěnost a její částečná náprava při psaní na rozdíl od mluveného slova. Jde o jednu z Rubinštejnových myšlenek, které prosazoval verbalizaci myšlenek psanou formou. Určitě jde o zajímavou hypotézu, která by mohla být sledována. Ocenila bych, kdyby v průběhu obhajoby se autorka k tomuto problému mohla vyjádřit, rovněž tak k výhledu a perspektivě tohoto projektu a konkrétního tréninku.

Určitým nedostatkem je zkratkovitost v teoretické části práce a nedostatečná provázanost jednotlivých kognitivních komponent. Vzhledem k tomu, že jde o téma složité a mnohostranně podmíněné, doporučuji zaujmout určitou shovívavost, kterou toto téma vyžaduje. Určité stylistické nedostatky, které se v práci objevují považuji za čistě formální.

Vzhledem k tomu, že jde o velmi nestandardní postup, časově a metodologicky náročný, hodnotím autorčino rozhodnutí přispět k řešení aktuální problematiky rozvoje učebních kompetencí velmi kladně.

Autorka prokázala náležitou zralost, odbornou schopnost a samostatnost, zmíněné připomínky považuji za minoritní, diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat
v ý b o r n ě.

V Praze 5.ledna 2008

PhDr Hana Krykorková, CSc.
Katedra pedagogiky FF UK